

A HALÁSZATI ERŐFORRÁSOK MEGŐRZÉSE

A halászati erőforrások megőrzésébe beletartozik e források környezeti szempontból fenntartható kiaknázhatósága, valamint az ágazat hosszú távú életképessége biztosításának szükségessége. E cél elérése érdekében számos európai norma szabályozza az uniós vizekhez való hozzáférést, a források elosztását és felhasználását, a teljes kifogható mennyiségeket, a halászati erőkifejtés korlátozását és más technikai intézkedéseket.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 38–43. cikke.

CÉLKITŰZÉSEK

A legfőbb célkitűzés az ágazat hosszú távú életképességének az erőforrások fenntartható kiaknázása révén történő garantálása.

EREDMÉNYEK

A. A vizekhez és erőforrásokhoz való hozzáférés alapelvei

1. Az uniós vizekhez való hozzáférés

a. Az egyenlő hozzáférés elve

Az általános szabály értelmében az EU halászhajói egyenlő mértékben férnek hozzá a vizekhez és erőforrásokhoz az uniós vizek egész területén.

b. A 12 mérföldes övezetekre vonatkozó korlátozások

Az uniós vizekhez való egyenlő hozzáférés elve alól kivételt képeznek a part menti övezetek 12 tengeri mérföldig. Ezekben az övezetekben a tagállamok kizárólagos halászati jogokat tarthatnak fenn. Ezen eltérés alapja a legérzékenyebb területek megőrzése a halászati erőkifejtés korlátozása és az olyan hagyományos halászati tevékenységek védelme révén, amelyekről bizonyos tengerparti közösségek társadalmi és gazdasági fejlődése függ. A vizekhez és erőforrásokhoz való hozzáférés feltételeit megállapító intézkedéseket a rendelkezésre álló biológiai, társadalmi-gazdasági és technikai információk alapján fogadják el. Az 1152/2012/EK rendelet 2014 végéig meghosszabbította ezt a korlátozást.

c. A 12 mérföldes övezeteken kívüli hozzáférési korlátozások

A Bizottság 2005-ben közleményt adott ki ([COM\(2005\) 0422](#)) a közös halászati politika (KHP) terén lévő bizonyos hozzáférési korlátozások felülvizsgálatáról (a shetlandi és a simalepényhal-körzetre vonatkozóan). A közlemény kiadásával a Bizottság azon kötelezettségének tett eleget, amely szerint értékelnie kell a 12 mérföldes övezeteken kívüli vizekhez és erőforrásokhoz való hozzáférés korlátozásának indokoltságát. A shetlandi körzet felállításának célja a térségben különös fontossággal bíró és biológiailag érzékeny fajokhoz való hozzáférés ellenőrzése volt, míg a simalepényhal-körzetet azért hozták létre, hogy csökkentsék a visszaengedett lepényhalállomány szintjét, különösen az északi-tengeri halászatnál a sima lepényhal esetében. A közlemény további három évre fenntartotta a shetlandi körzethez való hozzáférés korlátozását, míg a simalepényhal-körzetre vonatkozóan nem határozott meg időpontot, tekintettel a szükséges vizsgálatok időtartamával és kiterjedésével kapcsolatos bizonytalanságra.

2. A források elosztása és a fenntartható kiaknázás

a. A viszonylagos stabilitás elve

A halászati lehetőségeket úgy osztják szét a tagállamok között, hogy biztosítsák az egyes tagállamokban az érintett halállományra irányuló halászati tevékenységek viszonylagos stabilitását. A viszonylagos stabilitás – különösen a történeti fogásszinteken alapuló – elve az egyes tagállamok vonatkozásában a legfőbb kereskedelmi fajokra irányuló, engedélyezett halászati erő kifejtés meghatározott százalékának fenntartását jelenti. A halászati erő kifejtésnek általánosságban véve hosszú távon stabilnak kell lennie, figyelembe véve a hagyományos halászati tevékenységek és a halászatától leginkább függő régiók vonatkozásában fenntartandó preferenciákat.

b. Fenntartható kiaknázás

A KHP egyik elsődleges célja az erőforrások megőrzése annak révén, hogy a halászati kapacitást a fogási lehetőségekhez igazítják. A fenntartható kiaknázás elérése érdekében a halállomány-gazdálkodásban alkalmazni kell a legnagyobb fenntartható hozamokat (MSY). Ennek érdekében a KHP döntéseit a rendelkezésre álló legjobb tudományos véleményekre és az elővigyázatosság elvére alapozza, amelynek értelmében az elégséges tudományos információ hiánya nem indokolhatja a fajok megőrzésére irányuló intézkedések elhalasztását vagy elmulasztását. A fenntartható kiaknázás azt is jelenti, hogy fokozatosan végre kell hajtani a halgazdálkodás ökoszisztéma alapú megközelítését.

B. A halászati erőforrások megőrzése

1. Teljes kifogható mennyiségek és erő kifejtési korlátozások

a. A fogások korlátozása

A Nemzetközi Tengerkutató Tanács (ICES) és a halászati tudományos, műszaki és gazdasági bizottság (STECF) tudományos véleménye alapján a legtöbb halállomány esetében a teljes kifogható mennyiségeket (TAC) továbbra is évente számítják ki annak érdekében, hogy az állományok alakulásával összhangban azok

kiigazíthatók legyenek. A többéves erőforrás-gazdálkodás keretében azonban a mennyiségek stabilabbak lesznek, és lehetővé teszik majd a halászok számára, hogy tevékenységeiket jobban megtervezhessék.

b. A halászati erő kifejtés korlátozása

Ezek az intézkedések a veszélyeztetett állományok helyreállítására irányuló tervek részeként alkalmazhatók. Tartalmazzák majd például a havonta halászatra engedélyezett napok számát. Ez a szám az alkalmazott felszerelés, (az ICES felosztása szerinti) halászati övezet, a halászni kívánt fajok, az állomány állapota és esetlegesen a hajó teljesítménye függvényében változhat. A nagyobb rugalmasság biztosítása érdekében a tagállamok flottájuk különböző egységei között átruházhatják ezeket a napokat.

c. Technikai intézkedések

Általában véve ezek célja a fiatal példányok, nem kereskedelmi fajok és egyéb tengeri állatok kifogásának megakadályozása. Az intézkedéseket a célfajoktól (és vegyes halászat esetén) a járulékos fajoktól, a halászati tevékenység helyétől és az alkalmazott felszereléstől függően határozzák meg. A leggyakoribb technikai intézkedések a következőkre vonatkoznak:

- a halászati felszerelések, a hálók minimális szemnagyságának meghatározása, fedélzeti struktúrák és mennyiségek;
- a véletlen és járulékos fogások korlátozása és összetétele a fedélzeten;
- szelektív halászati felszerelés alkalmazása a halászati tevékenységnek a tengeri ökoszisztémákra és a célfajokon kívüli egyéb fajokra gyakorolt hatása csökkentése céljából;
- halászati tilalom vagy korlátozás alá eső övezetek és időszakok kijelölése, többek közt a párzási és ivadéknevelő területek védelme érdekében;
- a fedélzeten tárolható és/vagy kirakodható fajok esetében minimális méret meghatározása.

Amennyiben a vízi élő erőforrások megőrzését vagy a tengeri ökoszisztémát a halászati tevékenység következtében súlyos veszély fenyegetné, a halállomány védelme és a veszélyeztetett tengeri ökoszisztémák egyensúlyának helyreállítása érdekében a Bizottság és a tagállamok (ez utóbbiak akár saját kezdeményezésükre is) sürgősségi intézkedéseket fogadhatnak el.

Ezenkívül a tagállamok a saját 12 tengeri mérföldes övezetükön belül tartózkodó valamennyi halászhajóra alkalmazandó védelmi és irányítási intézkedéseket fogadhatnak el, feltéve, hogy ezek az intézkedések nem megkülönböztető jellegűek, valamint hogy a Bizottsággal, a többi érintett tagállammal és az illetékes regionális tanácsadó testülettel (RAC) konzultáltak. Azonban a tagállamok az uniós jogszabályoknál szigorúbb intézkedéseket kizárólag a saját fennhatóságuk és joghatóságuk alatt álló vizeken a saját nemzeti lobogójuk alatt hajózó halászhajókra alkalmazhatnak.

Végezetül említést érdemel, hogy kísérleti halászati projektek segítik a megőrzést, valamint a végrehajtandó szelektív halászati technikák vizsgálatát.

2. A halászati erőforrás-gazdálkodás hosszú távú stratégiája

A többéves állománygazdálkodási tervek célja, hogy az állományok mennyiségét a biztonságos biológiai határokon belül tartsák. E tervek megállapítják a fogások maximális mennyiségét, valamint számos technikai intézkedést, figyelembe véve az egyes állományok és halászterületek jellemzőit (célfajok, használt felszerelés, az érintett állomány állapota), továbbá az intézkedéseknek az érintett halászterületekre gyakorolt gazdasági hatását.

A veszélyeztetett halállományok vonatkozásában többéves állomány-helyreállítási terveket fognak végrehajtani. A tervek tudományos tanácsadáson alapulnak és előírják a halászati erőfelfejtés korlátait (azaz a halászhajók által tengeren töltött napok számát). Biztosítják, hogy „a halászati tevékenységek által a tengeri ökoszisztémára gyakorolt hatást fenntartható szinten tartsák”.

3. Flottakezelés

A flottakezelés a halászati kapacitás szabályozásának egy módja a halászati kapacitás és a fogási lehetőségek közötti stabil és tartós egyensúly megteremtése érdekében. Ennek néhány módja a következő:

- a halászatra engedélyezett hajók számának és típusának meghatározása (például halászati engedélyek útján);
- flottanyilvántartás mint a halászati kapacitás ellenőrzésének és felügyeletének eszköze;
- behajózási/kihajózási rendszerek, és általános kapacitáscsökkentés;
- a halászati erőfelfejtés csökkentése és referenciaszintek megállapítása;
- a tagállamok flottakapacitásra vonatkozó jelentési kötelezettsége;
- az Európai Halászati Alap (EHA) eszközei a halászati kapacitás szabályozására.

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

Az Európai Parlament számára mindig lényeges volt az elővigyázatosság és az erőforrások fenntarthatósága elvének tiszteletben tartása. A Parlament Halászati Bizottsága által a halállomány-gazdálkodási és helyreállítási tervekre vonatkozóan javasolt módosításokat nagyrészt a 2008 óta felülvizsgált rendeletekkel összefüggésben fogadták el. A tőkehalállomány helyreállítására vonatkozó, 2008. évi terv felülvizsgálata során történt a legtöbb módosítás a javaslattételi és az elfogadási szakasz között. 2016. július 6-án a Parlament^[1] és a Tanács elfogadta a közönséges tőkehal, a hering és a spratt balti-tengeri állományaira és a halászatukra vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2016/1139 rendeletet. Ez az új regionális megközelítés figyelembe veszi a létező erős biológiai kölcsönhatásokat. Több fajra vonatkozó halászati tervet hoz létre a tőkehal-, hering- és sprattállományok közötti

---

[1]A Parlament 2016. június 23-án fogadta el első olvasatban kialakított álláspontját, Elfogadott szövegek, [P8_TA\(2016\)0287](#).

dinamika, valamint az említett állományok halászata során ejtett járulékos fogásokban előforduló fajok, nevezetesen a Balti-tengerben élő sima lepényhal, érdes lepényhal, nagy rombuszhal és sima rombuszhal állományainak figyelembevételével.

A mélytengeri állományok halászatát illetően a Parlament elkötelezett ezen állományok fenntartható felhasználásának javítása és a mélytengeri ökoszisztémák védelme mellett. 2016. június 30-án a Parlament és a Tanács megállapodott, hogy felül kell vizsgálni a 2002-ben a 2347/2002/EK tanácsi rendeletben rögzített hatályos szabályokat. A cél a mélytengeri állományoknak az Unión belül és a kelet-közép-atlanti külső vizeken zajló halászatára vonatkozó felülvizsgált rendszer kidolgozása.

A Parlament és a Tanács 2016. szeptember 14-én elfogadta az Atlanti-óceán keleti részén és a Földközi-tengerben élő kékúszójútonhal-állományra vonatkozó többéves helyreállítási tervről szóló (EU) 2016/1627 rendeletet^[2]. A terv figyelembe veszi a különböző típusú halászeszközök és halászati technikák sajátosságait, és ösztönzi a környezetre kisebb hatást gyakorló szelektív megoldások alkalmazását, hozzájárulva ezáltal a helyi közösségek méltányos életszínvonalához.

2016. november 22-én a Parlament és a Tanács elfogadta a tőkehalállományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó hosszú távú terv létrehozásáról szóló 1342/2008/EK tanácsi rendeletet módosító (EU) 2016/2094 rendeletet^[3]. A terv felülvizsgálatának célja az volt, hogy biztosítsa a közönséges tőkehal állományainak oly módon történő halászatát, amely helyreállítja és a maximális fenntartható hozam előállítására képes szint felett tartja a szóban forgó állományokat.

2018. július 4-én a Parlament és a Tanács elfogadta az Északi-tengerben élő tengerfenéki állományokra és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló (EU) 2018/973 rendeletet^[4], amelyben részletesen meghatározza az Északi-tengeren a kirakodási kötelezettség végrehajtásának részleteit. A terv magában foglalja számos, a tengerfenéken élő állomány hasznosítását, valamint – amennyiben ezek az állományok az Északi-tengeren túl is fellelhetők – az Északi-tenger szomszédos vizeiben élők hasznosítását is.

2018. november 13-án a Parlament első olvasatban elfogadta az adriai-tengeri kisméretű nyílt vízi állományokra és a halászatukra vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot^[5]. A többéves halászati tervek célja a halállományok helyreállítása és a kereskedelmi céllal hasznosított fajokkal való fenntartható gazdálkodás megvalósítása.

2018. február 12-én a Parlament első olvasatban elfogadta a nyugati vizek és a szomszédos vizek halállományaira és az ezen állományok halászatára vonatkozó többéves terv létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot^[6].

2018. április 4-én a Parlament első olvasatban elfogadta a tengerfenéken élő állományoknak a Földközi-tenger nyugati térségében folytatott halászatára vonatkozó

---

[2]HL L 252., 2016.9.16., 1. o.

[3]HL L 330., 2016.12.3., 1. o.

[4]HL L 179., 2018.7.16., 1. o.

[5]Elfogadott szövegek, P8_TA(2018)0445.

[6]Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0069.

többéves terv létrehozásáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot^[7].

2019. április 4-én a Parlament első olvasatban elfogadta a kardhal földközi-tengeri állományára vonatkozó többéves helyreállítási tervről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot^[8].

Végül 2019. április 16-án a Parlament első olvasatban elfogadta a halászati erőforrások és a tengeri ökoszisztémák technikai intézkedések révén történő védelméről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatot^[9]. A cél a közös halászati politika végrehajtását támogató technikai intézkedések szabályozására vonatkozó megújított keret kidolgozása volt.

Carmen-Paz Martí
05/2019

---

[7]Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0344.

[8]Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0353.

[9]Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0381.

